

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

ОБЛАСТНА АДМИНИСТРАЦИЯ
ДОБРИЧ
Вх.№ 3БУТ-12-3
Дата: 14.12.2013г.

Дирекция „Инспекция по труда“ - гр. Добрич

Изх. №: 0044-4869
14.12.2013г.

ДО
НЕДКО МАРЧЕВ
ОБЛАСТЕН УПРАВИТЕЛ
НА ОБЛАСТ ДОБРИЧ

На Ваш изх.№ЗБУТ-12-3 от 04.12.2013 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МАРЧЕВ,

Във връзка със заседанието на ОблСУТ на 17.12.2013 г. Ви предоставяме
Информация относно резултатите от контролната дейност и предприетите действия
от Д „ИТ“ Добрич по спазване на трудовото законодателство през 2013 г.

инж. МЛАДЕН МАРТИНОВ
Директор на Дирекция „Инспекция по труда“
Гр. Добрич

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

Дирекция „Инспекция по труда“ - гр. Добрич

И Н Ф О Р М А Ц И Я

на резултатите от контролната дейност и предприетите действия от Д „ИТ“ – Добрич по спазване на трудовото законодателство през 2013 година

През 2013 г. усилията на целия екип на Д „ИТ“ Добрич бяха насочени, както за изпълнение на планираните, така и за непланираните дейности – проверки по искания на работници и служители за нарушени трудови права, за разследване на злополуки станали по време на работа, последващи проверки по изпълнение на предписанията от предходни проверки, административно обслужване на граждани, физически и юридически лица и други дейности.

В резултат на инспекционната дейност през единайсетте месеца на 2013 г. бяха извършени 1282 проверки. По време на проверките са констатирани 5081 нарушения на трудовото законодателство, от които 77 неизпълнени предписания. Приложени са 4871 принудителни мерки, в т.ч. 4867 по КТ, 1 по ЗНЗ и 3 по ЗДСл. Принудителните мерки по КТ са основно задължителни за изпълнение предписания – 4856, като целта е отстраняването на допуснатите нарушения и недопускане в бъдеще време нарушения от такъв характер. Другите принудителни мерки, които Д „ИТ“ Добрич е приложила са: спиране на машини, съоръжения и работни места в случаите, когато те представляват опасност за живота и здравето на работещите и отстраняване от работа на лица, които не притежават изискващата се правоспособност, квалификация или не са инструктирани за извършване на възложената им с трудовия договор работа. Едновременно с прилагането на принудителни административни мерки са съставени и 221 акта за нарушения на трудовото законодателство и издадени наказателни постановления на обща стойност 264750 лева.

През разглеждания период са постъпили 345 искания и сигнали за нарушения на трудовото законодателство, от които 309 от граждани и 36 от ведомства, фирми и др. организации. За този период са разгледани и решени 335 искания и сигнали, 12 от които са постъпили в предходен период. Също така бяха разгледани и искания за работа на непълнолетни лица – 174 броя, искания за прекратяване на трудовите договори на лица попадащи под закрилата на КТ – 14 броя и други разрешителни и регистрационни дейности - разрешения за извършване на взривни работи. Регистрирани бяха 74 КТД и 17 анекси към регистрирани преди това КТД, възстановени бяха 15 изгубени или унищожени трудови книжки. Едновременно с това в инспекцията има и постоянно действаща приемна за граждани, работници, служители, работодатели.

През единайсетте месеца на 2013 г. Д „ИТ“ – Добрич е извършила проверки в 931 предприятия, от които 701 с повече от 1 нает работник. От тях предприятията с направена оценка на риска са били 692 или 98,7% от общия брой предприятия с повече от 1 нает работник. Тези данни показват, че по отношение изпълнението на изискванията на Закона за здравословни и безопасни условия на труд за оценка на риска за здравето и безопасността на работещите през 2013 г. имаме запазване на постигнатото ниво спрямо предходни периоди. Предприятията с повече от 1 нает работник, в които е установено, че са без изготвена оценка на риска за здравето и безопасността на работещите са само 9 на брой и са по едно от няколко икономическите дейности. Тук влизат, предимно работодатели, които не са проверявани до момента или такива, които не упражняват дейност на територията на Р България. С утвърдена програма за отстраняване или намаляване на установения производствен риск са 681 работодатели – 97,1% от общия брой предприятия с повече от 1 нает работник.

Работодателите, които имат осигурено обслужване от СТМ са 697 – 99,4% от общия брой предприятия с повече от 1 нает работник. Достигнатите показатели в тази насока са максималните, тъй като изискванията на ЗЗБУТ се познават от преобладаващата част от работодателите и са изпълнени в един по преден период. Редки са констатациите при проверките относно липса на обслужване от служба по трудова медицина и то са предимно случаи, при които не е подновен договорот със СТМ.

Работодателите, които имат определено длъжностно лице по БЗР са 699, като само 38 са щатните длъжностни лица или специализирани служби, а останалите са предимно самите работодатели или длъжностни лица по съвместителство.

Предприятията с изградени КУТ/ГУТ през 2013 са 411, като следва да се отбележи, че тяхното изграждане и съществуване е формално. Към момента действащи КУТ/ГУТ има в някои предприятия на бюджетна издръжка, големите търговски вериги, мобилни оператори и някои други големи предприятия от други икономически дейности.

Като цяло делът на предприятията с повече от един зает работник/служител, които са изпълнили основните изисквания за осигуряване на ЗБУТ е 85,7%, като това снижение спрямо данните за извършена оценка на риска, осигурено обслужване от СТМ и изграден орган по БЗР се дължи най-вече на показателя – изграден КУТ/ГУТ, в което изискване работодателите в микропредприятията не виждат смисъл.

Констатациите относно нарушенията на изискванията за осигуряване на здравословни и безопасни условия са следните. От общия брой констатирани нарушения, тези по осигуряване на ЗБУТ са 2160 или 42,5% от общия брой, в т.ч. 1495 по организацията на дейността по осигуряване на ЗБУТ, 454 по безопасност на работното оборудване и 211 по хигиената на труда. В тази област на трудовото законодателство не се наблюдават тенденции на влошаване на показателите, което се дължи и на факта че през 2013 г. има стабилизиране на предприятията, които успяха да запазят дейността си и да продължат да работят в условията на икономическа криза.

По отношение на обхвата на различните икономически дейности е налице запазване на тенденцията за обхващане на възможно най-широк кръг от предприятия от различни икономически дейности. През десетте месеца на 2013 г. проверените предприятия са от 59 икономически дейности, а проверените за пръв път предприятия от общия брой проверени предприятия са 293 или 31,5% при 21,1% през 2012 г.

Основната част от проверените през 2013 предприятия са от категорията на МСП - 98,2%, като тези с персонал до 9 заети лица са 65,7% от общия брой проверени предприятия.

Като цяло през анализирания период са обхванати всички предприятия на територията на областта, които имат характер на определящи за облика на икономиката.

Данните за нарушенията по трудовите правоотношения за единайсетте месеца на 2013 са следните: Констатирани са 2915 нарушения по трудовите правоотношения от общо 5081 нарушения – 57,4%, като делът им в сравнение с предходната година се запазва приблизително същия.

Разгледани по групи, нарушенията по трудовите правоотношения изглеждат по следния начин:

По възникване на трудовите правоотношения, в т.ч. липса на сключен писмен трудов договор преди постъпването на работа, неподадено уведомление до НАП в срок от три дни от сключването на трудовия договор, допусане до работа преди работодателят да е предоставил на работника/служителя копие от трудов договор заедно със заверено уведомление до НАП общо през единайсетте месеца на 2013 г. са 130 нарушения. Причините за констатираните нарушения от този вид са различни: работодателят не е сключил писмен трудов договор с работника или служителя преди постъпването на работа; отношенията между двете страни са оформени чрез граждански договор за изработка; работодателят не е изпратил уведомление до ТД на НАП преди постъпването на работа, което се установява по повод на проверката; работодателят е допуснал до работа работник или служител преди да му е връчил копие от заверено уведомление срещу подпис в справката от ТД на НАП. Чести са случаите, при които работодателите или друг орган – например НОИ - установяват липсата на подадено уведомление до НАП за сключен трудов договор в минало време, при което отправят искане да им бъде дадено предписание по чл.62, ал.4 от КТ.

Другите нарушения по възникването на трудовите правоотношения са 167 броя и са свързани със задължителното съдържание на трудовите договори – данни за лицето, работодателя, определяне на размер на основно и допълнително възнаграждение, място на работа, размер на отпуска и срок на предизвестие. Най-голям е броят на квалифицираните като други нарушения по трудовите правоотношения – 182 броя, които макар и много на брой не засягат в голяма степен възникването на трудовите правоотношения.

Нарушенията регламентиращи работното време през 2013 г. са 338 броя. Този тип нарушения са концентрирани най-вече в предприятия занимаващи се с търговия, хотелиерство и ресторантьорство и от производствените предприятия – производство на облекло и хранителни

стоки. По принцип считаме, че тези нарушения са едни от най-масовите, но тяхното откриване е възможно само ако работодателите водят отчет на присъствието на работниците си, което на практика не винаги се прави. В групата на тези нарушения най-голям е броят на т.нар. други нарушения – заповеди за сумирано изчисляване на работното време, липса или непълнота на ПВТР, графици за работа на персонала и др. Единични са нарушенията касаещи въвеждането на удължено, непълно или намалено работно време.

Нарушенията свързани с полагането и отчитането на извънреден труд са 14 броя и са свързани предимно с воденето на специална книга и отчитането на положения извънреден труд пред инспекцията по труда. Много често полагането на извънреден труд се прикрива като не се водят присъствени форми или се представя частичен график при условията на сумирано изчисляване на работното време, от който не може да се направят категорични изводи за полагане на извънреден труд.

Малък е също броят на нарушенията свързани с почивките, междудневна и седмична – 33 броя. Нарушенията свързани с отпуските отпуските бележат увеличение – 125 броя, но те са свързани предимно с изготвянето на графиците за отпуските и предоставянето на утвърдените графици на разположение на персонала.

Нарушенията на трудовото законодателство регламентиращи заплащането на труда през 2013 г. са 578 или 19,8% от общия брой нарушения регламентиращи трудовите правоотношения при 32,8% за същия период на 2012 г. Нарушения от този тип се срещат в по-широк кръг икономически дейности – „производство на хранителни продукти“, „производство на напитки“, „производство на облекло“, „строителство“, „търговия“, „хотели“, ресторанти“, „дейности по охрана и разследване“, „производство на метални изделия“.

Нарушенията свързани със заплащането на труда се установяват, както при планираната инспекционна дейност, така и при сигналите и исканията. Исканията в основната си част се отнасят до неизплатени трудови възнаграждения и обезщетения свързани с прекратяването на трудовите правоотношения, както и проблеми свързани с размера на трудовото възнаграждение, когато заплащането е според изработеното и са най-вече от предприятия от икономическите дейности „производство на облекло“, „строителство“, „търговия“, „хотели“, „ресторанти“, „производство на хранителни продукти“, „транспорт“.

Нарушенията по заплащането на труда намаляват през 2013 г. и се променя тяхната структура. Докато в предходни години преобладаващата част от нарушенията по заплащането на труда бяха тези за неизплатени трудови възнаграждения, то през 2013 г. те съставляват 46% от общия брой нарушения по заплащането на труда, следвани от почти еднакъв брой нарушения по начисляването и заплащането на допълнителните трудови възнаграждения и други нарушения, които са свързани със заплащането на труда.

Като цяло дейността на Д „ИТ“ Добрич през 2013 г. беше насочена, както към разкриването на нарушенията на трудовото законодателство, така и към предприемането на адекватни и своевременни действия с цел отстраняване на допуснатите нарушения. Прилагани бяха, както

принудителни административни мерки, така и бяха съветвани работодателите, работниците и служителите за това как да се спазва закона и трудовите права и задължения на двете страни

ДИРЕКТОР Д"ИТ": .....
(инж. Мл. Маринов)

